

**Тема 2. Лекція. Вищі органи стратегічного керівництва
силами оборони та силами безпеки.**

knbpuia_laa@ztu.edu.ua

Президент є Верховним Головнокомандувачем Збройних Сил України; призначає на посади та звільняє з посад вище командування Збройних Сил України, інших військових формувань; здійснює керівництво у сферах національної безпеки та оборони держави

Конституція України ст. 106 п. 17

В особливий період керівництво Збройними Силами України та іншими військовими формуваннями Президент України може здійснювати через Ставку Верховного Головнокомандувача, робочим органом якої є Генеральний штаб Збройних Сил України.

Закон України Про Збройні Сили України ст. 7

1. Основи функціонування РНБО України.

2. Особливості функціонування воєнного кабінету при РНБО України.

3. Основи функціонування Ставки Верховного Головнокомандуючого Збройних Сил України.

1. Конституція України.
2. Закон України “Про оборону України”. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018, № 31, ст.241.
3. Закон України “Про Раду національної безпеки і оборони України”. (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1998, № 35, ст.237
4. Указ Президента України № 1446/2005 від 14 жовтня 2005 року «Про затвердження Положення про Апарат Ради національної безпеки і оборони України».
5. Указ Президента України № 123/2020 від 27 березня 2020 року “Про затвердження Положення про Воєнний кабінет при Раді національної безпеки і оборони України”.
6. Указ Президента України № 72/2022 від 24 лютого 2022 року “Про утворення Ставки Верховного Головнокомандувача”.

Рада національної безпеки і оборони України відповідно до [Конституції України](#) є *координаційним органом з питань національної безпеки і оборони при Президентові України*

ФУНКЦІЇ І КОМПЕТЕНЦІЯ РАДИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ.

- 1) внесення пропозицій Президентові України щодо реалізації засад внутрішньої і зовнішньої політики у сфері національної безпеки і оборони;
- 2) координація та здійснення контролю за діяльністю органів виконавчої влади у сфері національної безпеки і оборони у мирний час;
- 3) координація та здійснення контролю за діяльністю органів виконавчої влади у сфері національної безпеки і оборони в умовах воєнного або надзвичайного стану та при виникненні кризових ситуацій, що загрожують національній безпеці України.

Компетенція Ради національної безпеки і оборони України

1) розробляє та розглядає на своїх засіданнях питання, які відповідно до [Конституції](#) та законів України, [Стратегії національної безпеки України](#), [Воєнної доктрини України](#) належать до сфери національної безпеки і оборони, та подає пропозиції Президентові України, приймає рішення щодо:

визначення стратегічних національних інтересів України, концептуальних підходів та напрямів забезпечення національної безпеки і оборони у політичній, економічній, соціальній, воєнній, науково-технологічній, екологічній, інформаційній та інших сферах;

проектів державних програм, доктрин, законів України, указів Президента України, директив Верховного Головнокомандувача Збройних Сил України, міжнародних договорів, інших нормативних актів та документів з питань національної безпеки і оборони;

удосконалення системи забезпечення національної безпеки та організації оборони, утворення, реорганізації та ліквідації органів виконавчої влади у цій сфері;

проекту Закону України про Державний бюджет України та пропозицій до Бюджетної декларації по статтях, пов'язаних із забезпеченням національної безпеки і оборони України;

матеріального, фінансового, кадрового, організаційного та іншого забезпечення виконання заходів з питань національної безпеки і оборони;.....

Компетенція Ради національної безпеки і оборони України

- 2) координує виконання прийнятих Радою національної безпеки і оборони України рішень, введених в дію указами Президента України, і здійснює поточний контроль діяльності органів виконавчої влади у сфері національної безпеки і оборони, подає Президентові України відповідні висновки та пропозиції;
- 3) залучає до аналізу інформації посадових осіб та фахівців органів виконавчої влади, державних установ, наукових закладів, підприємств та організацій усіх форм власності;
- 4) ініціює розроблення нормативних актів та документів з питань національної безпеки і оборони, узагальнює практику їх застосування та результати перевірок їх виконання;
- 5) координує і контролює переведення центральних і місцевих органів виконавчої влади, а також економіки країни на роботу в умовах воєнного чи надзвичайного стану;
- 6) координує і контролює діяльність органів місцевого самоврядування в межах наданих повноважень під час введення воєнного чи надзвичайного стану;
- 7) координує та контролює діяльність органів виконавчої влади по відбиттю збройної агресії, організації захисту населення та забезпеченню його життєдіяльності, охороні життя, здоров'я, конституційних прав, свобод і законних інтересів громадян, підтриманню громадського порядку в умовах воєнного та надзвичайного стану та при виникненні кризових ситуацій, що загрожують національній безпеці України;
- 8) координує і контролює діяльність органів виконавчої влади з протидії корупції, забезпечення громадської безпеки та боротьби із злочинністю з питань національної безпеки і оборони.

Ст. 6. Склад Ради національної безпеки і оборони України:

До складу РНБО України за посадою входять Прем'єр-міністр України, Міністр оборони України, Голова Служби безпеки України, Міністр внутрішніх справ України, Міністр закордонних справ України.

Членами РНБО України можуть бути керівники інших центральних органів виконавчої влади, а також інші особи, визначені Президентом України.

Секретар РНБО України призначається на посаду та звільняється з посади Президентом України і безпосередньо йому підпорядковується.

Секретар РНБО України забезпечує організацію роботи і виконання рішень Ради національної безпеки і оборони України.

Секретар РНБО України має заступників, які за його поданням призначаються на посаду та звільняються з посади Президентом України.

На посади Секретаря РНБО України та його заступників можуть призначатися як цивільні особи, так і військовослужбовці.

Порядок функціонування Ради національної безпеки і оборони України

- Основною організаційною формою діяльності Ради національної безпеки і оборони України є її засідання.
- У засіданнях Ради національної безпеки і оборони України може брати участь Голова Верховної Ради України.
- На запрошення Голови Ради національної безпеки і оборони України у її засіданнях можуть брати участь голови комітетів Верховної Ради України, інші народні депутати України, керівники центральних органів виконавчої влади та інші особи, які не є членами Ради національної безпеки і оборони України.
- Рішення Ради національної безпеки і оборони України приймаються не менш як двома третинами голосів її членів.
- Голова Верховної Ради України може висловлювати думку щодо прийнятих рішень, яка протоколюється.
- Прийняті рішення вводяться в дію указами Президента України.

ст. 10, 11 Закон України Про РНБО України

- 1) спрямовує діяльність і здійснює загальне керівництво роботою Ради національної безпеки і оборони України;
- 2) затверджує перспективні та поточні плани роботи Ради національної безпеки і оборони України, час і порядок проведення її засідань;
- 3) особисто головує на засіданнях Ради національної безпеки і оборони України;
- 4) дає доручення членам Ради національної безпеки і оборони України, пов'язані з виконанням покладених на неї функцій;
- 5) заслуховує поточну інформацію Секретаря Ради національної безпеки і оборони України про хід виконання її рішень, у разі необхідності виносить питання про стан виконання рішень Ради національної безпеки і оборони України на її засідання;
- 6) затверджує Положення про апарат Ради національної безпеки і оборони України, його структуру і штатну чисельність за поданням Секретаря Ради національної безпеки і оборони України;

- 1) вносять до Ради національної безпеки і оборони України пропозиції щодо розгляду будь-яких питань, що входять до її компетенції;**
- 2) здійснюють попередню підготовку питань та беруть участь у їх розгляді Радою національної безпеки і оборони України;**
- 3) вносять зауваження та пропозиції, голосують з питань, що розглядаються Радою національної безпеки і оборони України;**
- 4) висловлюють у разі потреби свою окрему думку щодо проектів рішень Ради національної безпеки і оборони України;**
- 5) беруть участь у плануванні роботи Ради національної безпеки і оборони України;**
- 6) координують та контролюють у межах своїх посадових повноважень виконання рішень Ради національної безпеки і оборони України;**
- 7) визначають трьох осіб для включення до складу Конкурсної комісії з призначення Директора Бюро економічної безпеки України.**

ПОВНОВАЖЕННЯ СЕКРЕТАРЯ РАДИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ

12

- 1) готує пропозиції щодо перспективного і поточного планування діяльності РНБО України;
- 2) подає на розгляд Президента України проекти актів Президента України про введення в дію рішень РНБО України, в тому числі стосовно пропозицій і рекомендацій по реалізації засад внутрішньої і зовнішньої політики у сфері національної безпеки і оборони;
- 3) організовує роботу, пов'язану з підготовкою та проведенням засідань РНБО України та контролем за виконанням прийнятих нею рішень;
- 4) інформує Президента України та членів РНБО України про хід виконання рішень Ради;
- 5) координує діяльність робочих та консультативних органів РНБО України;
- 6) за дорученням Голови РНБО України представляє позицію РНБО України у ВРУ, у відносинах з органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, з політичними партіями і громадськими організаціями та засобами масової інформації, з міжнародними організаціями.
- 7) подає на затвердження Голові РНБО України [Положення про апарат Ради національної безпеки і оборони України](#), його структуру та штатну чисельність;
- 8) здійснює у період між засіданнями РНБО України координацію і контроль за виконанням центральними та місцевими органами виконавчої влади, правоохоронними органами, військовими формуваннями рішень РНБО України, введених в дію указами Президента України;
- 9) організовує роботу Ставки Верховного Головнокомандувача у разі її утворення;
- 10) бере участь у розгляді пропозицій щодо кандидатур на посади в органах державної влади, діяльність яких пов'язана з питаннями національної безпеки і оборони України і які призначаються на посаду Президентом України або за погодженням із Президентом України; вносить на розгляд Президента України пропозиції щодо призначення і звільнення керівництва військових формувань, правоохоронних органів у межах повноважень Президента України;
- 11) подає пропозиції Президенту України щодо призначення заступників Секретаря РНБО України та розподілу обов'язків між ними;
- 12) вносить на розгляд РНБО України пропозиції щодо проекту Закону України про Державний бюджет України та пропозиції до Бюджетної декларації по статтях, пов'язаних із забезпеченням національної безпеки і оборони.

ПОВНОВАЖЕННЯ АПАРАТУ РАДИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ

- 1) готує матеріали для розгляду на засіданнях Ради, проекти рішень Ради, указів Президента України про введення в дію відповідних рішень Ради, інших актів Президента України з питань національної безпеки і оборони, доручень Голови Ради національної безпеки і оборони України членам Ради, пов'язані з виконанням покладених на неї функцій;
- 2) забезпечує здійснення контролю за станом виконання рішень Ради, актів та доручень Президента України, контроль за виконанням яких покладено на Секретаря Ради національної безпеки і оборони України;
- 3) готує для розгляду Радою питання щодо організації роботи з виявлення загроз національним інтересам і національній безпеці, визначення шляхів та засобів їх відвернення та нейтралізації, щодо пріоритетів державної політики у сфері національної безпеки і оборони;
- 4) готує на основі Стратегії національної безпеки України для розгляду Радою пропозиції щодо Стратегії воєнної безпеки, уточнення, в разі потреби, положень Воєнної доктрини України, завдань Збройних Сил України та інших військових формувань, проектів концепцій і програм їх розвитку та інших документів з питань національної безпеки і оборони;
- 4¹) здійснює інформаційно-аналітичне та організаційне забезпечення здійснення РНБО України відповідно до Закону України "Про демократичний цивільний контроль над Воєнною організацією і правоохоронними органами держави" контролю над Воєнною організацією і правоохоронними органами держави;
- 5) бере участь у розробленні проектів нормативно-правових актів, міжнародних договорів та інших документів з питань національної безпеки і оборони;
- 6) готує в установленому порядку висновки щодо проектів нормативно-правових актів з питань національної безпеки і оборони;
- 7) вивчає та аналізує діяльність ЗС України та інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, їх готовність до виконання покладених на них завдань, здійснення правоохоронними органами заходів щодо профілактики і боротьби зі злочинністю;
- 8) аналізує стан забезпечення національної безпеки, зокрема щодо матеріальних, фінансових, кадрових, організаційних аспектів, готує відповідні пропозиції;
- 9) опрацьовує пропозиції щодо вдосконалення системи забезпечення національної безпеки та організації оборони, утворення, реорганізації та ліквідації органів виконавчої влади у цій сфері;
- 10) аналізує стан виконання законодавства з питань національної безпеки і оборони, готує пропозиції щодо його вдосконалення;.....

СТРУКТУРА АПАРАТУ УКРАЇНИ РАДИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ

Секретар Ради національної безпеки і оборони України
перші заступники Секретаря Ради національної безпеки і оборони України
заступники Секретаря Ради національної безпеки і оборони України
Керівник Апарату Ради національної безпеки і оборони України
перший заступник та заступники Керівника Апарату Ради національної безпеки і оборони України
головний державний аудитор

1. Служба з питань запобігання та виявлення корупції
2. Служба Секретаря Ради національної безпеки і оборони України
3. Служба з питань зовнішньої безпеки
- 4. Служба з питань інформаційної безпеки та кібербезпеки**
5. Служба з питань державної та громадської безпеки
6. Служба з питань воєнної безпеки
7. Служба з питань мобілізації та територіальної оборони
8. Служба з питань військово-технічного співробітництва та оборонно-промислового комплексу
9. Служба з питань економічної безпеки
10. Служба з питань соціальної та гуманітарної безпеки
11. Служба з питань безпеки критичної інфраструктури
12. Служба з питань зовнішньополітичної безпеки та міжнародного співробітництва
13. Служба з питань фінансового забезпечення виконання заходів у сфері національної безпеки і оборони
14. Служба з питань інформаційних технологій
- 15. Служба Головного ситуаційного центру**
16. Служба організаційного забезпечення
17. Служба з питань стратегічного планування та аналізу
18. Служба забезпечення доступу до публічної інформації та зв'язків із засобами масової інформації
19. Служба з правових питань
20. Фінансова служба
21. Служба управління персоналом
22. Служба режимно-секретної роботи
23. Служба координаційної та адміністративної роботи.

*ЗАТВЕРДЖЕНО Указом Президента
України
від 26 лютого 2021 року № 76*

Основні завдання

1) обговорення пропозицій щодо:

застосування сил і засобів структур СБіО України для відбиття збройної агресії проти України; керівництва стратегічним розгортанням, підготовкою і застосуванням сил і засобів структур СБіО України для стратегічних дій, операцій, бойових (спеціальних) дій; організації взаємодії сил і засобів структур СБіО України, а також із центральними (місцевими) органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування під час виконання покладених на них завдань в особливий період; визначення потреб в особовому складі, озброєнні, військовій техніці, матеріально-технічних, енергетичних, фінансових, інформаційних та інших ресурсах, продовольстві, земельних і водних ділянках, комунікаціях, майні для належного виконання структурами СБіО України завдань із забезпечення оборони держави, підготовки і використання резервів (поповнень), а також потреб у військовій допомозі Україні від іноземних держав і міжнародних організацій та порядку її використання для відсічі агресії; переведення національної економіки для функціонування в умовах особливого періоду; прийняття рішень про загальну або часткову мобілізацію, демобілізацію; інших питань щодо забезпечення стратегічного керівництва ЗС України, іншими військовими формуваннями та правоохоронними органами в особливий період;

2) розгляд проектів рішень (планів) щодо застосування сил і засобів структур сектору безпеки і оборони України, рішень (планів) командувачів утворених угруповань військ (сил) стосовно підготовки і проведення операцій, бойових (спеціальних) дій для внесення РНБО України Президентові України відповідних пропозицій;

3) доведення до структур СБіО України рішень з питань керівництва у сферах національної безпеки і оборони України;

4) моніторинг стану виконання визначених Президентом України та РНБО України завдань з питань забезпечення національної безпеки і оборони держави в особливий період.

*ЗАТВЕРДЖЕНО Указом Президента
України
від 12 березня 2015 року № 139*

- ❑ одержувати від органів виконавчої влади, органів військового управління, органів місцевого самоврядування, військово-цивільних адміністрацій, підприємств, установ і організацій інформацію, документи та матеріали, необхідні для виконання покладених на нього завдань;
- ❑ залучати керівників центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів військового управління, правоохоронних органів, органів місцевого самоврядування, військово-цивільних адміністрацій до розгляду питань на засіданнях Кабінету;
- ❑ заслуховувати керівників органів військового управління, правоохоронних органів щодо підготовки та ведення військами (силами) операцій, бойових (спеціальних) дій, ресурсного забезпечення Збройних Сил України, інших військових формувань та правоохоронних органів;
- ❑ утворювати робочі та експертні групи для опрацювання окремих питань діяльності Кабінету.

Кабінет очолює [Голова Ради національної безпеки і оборони України-Верховний Головнокомандувач Збройних сил України](#) — [Президент України](#).

Секретарем Кабінету є за посадою [Секретар Ради національної безпеки і оборони України](#).

До складу Кабінету за посадою входять: Прем'єр-міністр України, Міністр внутрішніх справ України, Міністр закордонних справ України, Міністр оборони України, Голова Служби безпеки України, начальник Генерального штабу Збройних Сил України, Голова Державної прикордонної служби України, командувач Національної гвардії України, Глава Адміністрації Президента України, а також за згодою Голова Верховної Ради України.

Голова ВК РНБОУ:

- ❑ здійснює керівництво діяльністю Кабінету, визначає порядок його роботи та головує на засіданнях Кабінету;
- ❑ затверджує за поданням секретаря Кабінету склад робочих та експертних груп Кабінету;
- ❑ приймає рішення про запрошення на засідання Кабінету керівників центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів військового управління, правоохоронних органів, органів місцевого самоврядування, військово-цивільних адміністрацій, залучення їх до розгляду Кабінетом питань, а також про заслуховування на засіданнях Кабінету керівників органів військового управління, правоохоронних органів;
- ❑ заслуховує доповіді членів Кабінету про виконання визначених ним завдань, а також доповіді секретаря Кабінету про стан виконання прийнятих Кабінетом рішень

- ❑ **Ставка Верховного Головнокомандувача Збройних сил України** (СВГ) — надзвичайний орган найвищого військового керівництва України, який у період реальної війни-агресії здійснює стратегічне управління [Збройними силами України](#) та іншими військовими формуваннями держави. Робочим органом є [Генеральний штаб Збройних сил України](#).

Повноваження

- ❑ Також вона може вносити зміни й уточнення до структури та організації Збройних Сил, здійснювати планування кампаній і стратегічних операцій, ставити завдання угрупованням військ, розпоряджатись наявними резервами тощо.

Законодавчий статус

- ❑ Визначено статтею 7 [Закону України «Про Збройні Сили України»](#). Закон визначає, що «в особливий період керівництво Збройними Силами України та іншими військовими формуваннями Президент України може здійснювати через Ставку Верховного Головнокомандувача, робочим органом якої є Генеральний штаб Збройних Сил України»[\[1\]](#).
- ❑ Також повноваження Ставки визначає стаття 8 [Закону України «Про оборону України»](#).

ЗЕЛЕНСЬКИЙ Володимир Олександрович – Президент України, ВГК ЗС України

ЛИТВИНЕНКО Олександр Валерійович – Координатор Ставки ВГК

Члени Ставки Верховного Головнокомандувача

БАРГИЛЕВИЧ Анатолій Владиславович – Начальник Генерального штабу ЗСУ

БУДАНОВ Кирило Олексійович – Начальник ГУР МОУ

ДЕЙНЕКО Сергій Васильович – Голова Державної прикордонної служби України

ЄРМАК Андрій Борисович – Керівник Офісу Президента України

ІВАЩЕНКО Олег Іванович – Голова Служби зовнішньої розвідки України

КАМИШІН Олександр Миколайович – Міністр з питань стратегічних галузей промисловості України

КЛИМЕНКО Ігор Володимирович – Міністр внутрішніх справ України

КУЛЕБА Дмитро Іванович – Міністр закордонних справ України

МАЛЮК Василь Васильович – Голова Служби безпеки України

МАШОВЕЦЬ Роман Васильович – Заступник Керівника Офісу Президента України

МОРОЗОВ Олексій Володимирович – начальник Управління державної охорони України

ПАВЛЮК Олександр Олексійович – командувач Сухопутних військ Збройних Сил України

ПІВНЕНКО Олександр Сергійович – командувач Національної гвардії України

СИРСЬКИЙ Олександр Станіславович – Головнокомандувач Збройних Сил України

СТЕФАНЧУК Руслан Олексійович – Голова Верховної Ради України

ТРЕПАК Олександр Сергійович – командувач Сил спеціальних операцій ЗС України

УМЄРОВ Рустем Енверович – Міністр оборони України

ФЕДОРОВ Михайло Альбертович – Віце-прем'єр-міністр України з інновацій, розвитку освіти, науки та технологій - Міністр цифрової трансформації України

ШМИГАЛЬ Денис Анатолійович – Прем'єр-міністр України

Що розглянуто у лекції: *Вищі органи стратегічного керівництва силами оборони та силами безпеки*

1. Призначення, основні функції та завдання РНБО України, склад і повноваження членів РНБО порядок функціонування та структура апарату РНБО.

2. Призначення, склад основні завдання і повноваження Голови воєнного кабінету при РНБО України.

3. Роль, призначення та склад Ставки Верховного Головнокомандуючого Збройними Силами України.

**Тема 2. Лекція. Вищі органи стратегічного керівництва
силами оборони та силами безпеки.**

knbpuia_laa@ztu.edu.ua